

tet saaledes, at det skulde brede sig over et længere Tidrum, saa er det dog ganske naturligt, at man gaar til en Undersøgelse af de Jærnbaner, der foreslaas, gaar til en Undersøgelse af, hvilke der ere de mest paa-trængende, og som man maa stille i Spidsen som dem, der først bør gennemføres, og hvilke der kan sættes til Side til senere Tider, og det vil tillige være at undersøge, om det virkelig ogsaa, selv om man skulde gaa til betydelige Ofre fra Statskassens Side, kan være rigtig for alle disse Baners Vedkommende, at gaa til denne i § 3 opførte Indrømmelse: At hde dem Halvdelen af Anlægets Omkostninger fra Statens Side.

Naar jeg saa da ser paa de Baner, der ere forelagte i § 1, og som jeg maa antage, de erede Forslagsstillere have ment skulle udføres i Løbet af de første 7 Aar — det staar i Lovforslaget, saa det maa antages at være deres Mening — saa møder jeg for det første en Bane fra Holbæk til Nykøbing. Jeg indrømmer, at en Landsdel som Odsherred, som er fuldstændig uden Jærnbaner, er der nogen Grund til at komme til Hjælp, og at det altsaa er en af de Baner, som der først kan blive Tale om. Men imidlertid forekommer det mig, at inden der kan blive Tale om at opføre den paa et Lovforslag, maa man være enig her i Rigsdagen om, hvad det er for en Bane, man vil have, og ikke overlade det til et kommunalt Raad. Det er i det hele taget en af de mærkeligste Bestemmelser, jeg i lange Tider har set i et Lovforslag, at man vil overlade til et Amtsraad en meget vigtig Lovgivningsbestemmelse, hvor en Bane skal ligge, som der er Tale om at bygge. Jeg ved ikke, om noget lignende er hændet før, men jeg finder det i alt Fald høist mærkeligt, at man i Anledning af den Menighed, som maasse er til Stede her i Tinget, om man skal vælge den østlige eller den vestlige Linie, skal overlade til et kommunalt Raad at tage Bestemmelse i Stedet for os! Jeg foretrækker ikke den ene for den anden, jeg kender dem ikke, men jeg finder, det er en naturlig Fordring, at det er os, der blive enige om, hvilken Linie der skal vælges, og ikke de Herrer i Holbæk Amtsraad! (Ufbrydelse af Bøjsen!) Ja, jeg har ikke fiddet i Jærnbaneudvalget, saa jeg har ikke nogen Forpligtelse til særlig at interessere mig for denne Bane eller kende til den; men det er Jærnbaneudvalgets Sag, dets Pligt at undersøge disse Sager og komme til os med Forslag derom. Det turde vel være Svar paa det erede Medlems Ufbrydelse.

Hvad den anden Jærnbane angaar, vil jeg om den sige det samme, som jeg sagde

om samme Sag i Fjor, at jeg i og for sig ikke er nogen Ven af den. Det er en Bane, som vil gøre tre sjællandske Byer ikke ringe Skade, og som man i alt Fald, selv om man ikke vil nægte Behoerne at bygge den, naar de gøre det selv, let kan sætte et stort Spørgsmaalstequ ved, om det er rigtig, at Staten skal bevilge Penge til den. Der var Adresse inde i Fjor fra tre af de Byer, hvorom der er Tale, eller fire endogsaa, imod dette Anlæg fra deres Standpunkt, og i alt Fald synes det mig, at man kan sige, at naar Interesserne staa saaledes imod hinanden — ja, saa kunne vi alligevel give Koncession paa Banen, men at hele Staten skal betale til den, er der ikke nogen Grund til; thi ogsaa disse Byer, selv om det er en mindre Folkemængde, her er Tale om, bidrage deres til Statskassen. Hvad den tredje Bane angaar, kan jeg kun sige, at selv om man ikke vil tage Hensyn til de store Interesser, som Staten har i den østjællandske Bane, og som følge deraf ikke bryder sig om at faa Banen fra Kallehave til Præstø ført op til Falsø, men lader den gaa til Næstved, fordi Egnen ønsker det, skal jeg heller ikke i og for sig indvende videre derimod. Det er nærmest fra Statskassens økonomiske Standpunkt, at jeg ved denne Banes Ite Behandling udtalte mig imod den fra det Synspunkt; men i alt Fald mener jeg rigtignok, at der ikke er nogen Grund for Staten til at hjælpe til at bygge en Gaffelbane, hvoraf den ene Gaffel fra Kallehave til Bordingborg og Masned Sund vil være en naturlig Konkurrent til den anden Gaffel. I det hele turde det Stykke Bane fra Kallehave til Bordingborg og Masned Sund være et af de mest unyttige Banestykker, som er foreslaaet paa denne Lov. Den sjerde Bane, fra Hillerød til Frederiksværk, er en Bane, som Staten paa Grund af sine Fabrikker i Frederiksværk har en ligefrem Interesse i, saa jeg finder det meget naturligt, at det bliver en af de første, der bygges, og der kunde egentlig talt efter min Mening meget godt være Tale om ligefrem at anlægge den som Statsbane, men i alt Fald hører den til de Baner, som jeg finder det naturligt, at Staten bidrager meget betydeligt til, og det burde vel fordres aldeles bestemt, at den bliver en normalsporet Bane. Jeg ved ikke, om det er Hensigten; men jeg tror, det burde fordres. — Den lille Bane fra Helsingør til Hornbæk betragter jeg som en Slags lille hellingørsk Klampenborgbane, som har al mulig Udset til at betale sig, saa for saa vidt var der ingen Ulykke i, om Staten kom den til Hjælp; der er dog rimelig Udset til, at